

Міністерство освіти і науки України

Національна металургійна академія України

Кафедра міжнародної економіки, політичної економії та управління

Програма навчальної дисципліни

Міжнародні стратегії економічного розвитку

Спеціальність: 8.051 Економіка (ЕК02)

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		1	2
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	150	120	30
Аудиторні заняття, з них:	72	56	16
Лекції	32	24	8
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	8	8	0
Семінарські заняття	32	24	8
Самостійна робота, у тому числі при:	78	64	14
підготовці до аудиторних занять	39	31	8
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	15	12	3
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	24	21	3
Заходи семестрового контролю			підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародні стратегії економічного розвитку» відноситься до обов'язкових дисциплін і входить до циклу дисциплін професійної (фахової) підготовки магістрантів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051 «Економіка».

Мета вивчення дисципліни – забезпечення компетентісно-орієнтованої підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародної економіки, формування у студентів знань та вмінь щодо проблем і методів розроблення та реалізації міжнародних макростратегій економічного розвитку для фундаментальної освіти та практичної діяльності за фахом.

Дисципліна забезпечує набуття та розвиток наступних компетентностей:

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.

ФК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань.

ФК5. Здатність розуміти ключові тренди соціально-економічного та демографічного розвитку.

ФК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та обґрунтування ефективних стратегій у міжнародної економічній діяльності.

ФК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

У результаті вивчення дисципліни студент одержує наступні **програмні результати:**

- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові (ПРН1);
- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань (ПРН9);
- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері міжнародної економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні ресурси (ПРН12);
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання (ПРН13);
- застосовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в міжнародній економічній діяльності (ПРН15);
- розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем (ПРН16).

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- концептуальні підходи до формування ефективних стратегій економічного розвитку;
- особливості середовища формування стратегій економічного розвитку;
- види стратегій економічного розвитку та їхні характеристики;

- соціально-економічні моделі розвитку країн;
- характеристику стратегій розвитку розвинених країн, транзитивних і таких, що розвиваються;
- характеристику стратегій наднаціональних інституцій;
- механізми реалізації та особливості інтеграційних стратегій;
- характеристику проблем вибору стратегії економічного розвитку у світлі цивілізаційних викликів.

вміти:

- робити обґрунтовані висновки щодо перспектив розвитку світогосподарських явищ і процесів;
- аналізувати світові економічні стратегії;
- аналізувати дії країн-світових лідерів на глобальній арені;
- аналізувати моделі економічного розвитку транзитивних країн та оцінювати можливості їх застосування в Україні;
- аналізувати вплив глобалізму та антиглобалізму на стратегії економічного розвитку країн;
- адаптовувати світовий досвід до відповідних наявних і перспективних проблем економічного розвитку України.

Форми контролю знань: екзамен.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок за всіма формами контролю за 12-бальною шкалою оцінювання навчальних досягнень студентів та шкалою ECTS.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти білетів модульних контрольних робіт та екзаменаційних білетів.

Набуті знання і вміння використовуються при викладанні дисциплін «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю», «Управління міжнародними інвестиційними проектами», «Міжнародний бізнес та конкуренція», «Управління змінами в міжнародному бізнесі», а також під час дипломування і роботи над дипломним проектом магістра та сприятимуть самореалізації майбутніх фахівців за спеціальністю навчання.

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю
1	Сутність міжнародних стратегій економічного розвитку та середовище їх формування.		
	<u>Лекції</u> 1. Стратегії економічного розвитку і	2	Контрольна робота (тестування)

	<p>середовище їх формування</p> <p>2. Варіативність сучасних макроекономічних політик 4</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Варіативність сучасних макроекономічних політик 8</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Стратегії економічного розвитку і середовище їх формування 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Стратегії економічного розвитку і середовище їх формування 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
	Національні стратегії економічного розвитку провідних країн		
2	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Особливості національних стратегій країн-лідерів 6</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>2. Особливості національних стратегій країн-лідерів 8</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Особливості національних стратегій країн-лідерів 6</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 7</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		Контрольна робота (тестування)
	Національні стратегії розвитку транзитивних економік та країн, що розвиваються		
3	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Стратегії розвитку транзитивних економік 4</p>		Контрольна робота (тестування)

	<p>2. Стратегії розвитку економік країн, що розвиваються 2</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Стратегії розвитку транзитивних економік 2</p> <p>2. Стратегії розвитку економік країн, що розвиваються 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Стратегії розвитку транзитивних економік 6</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 9</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
	Міжнародні стратегії економічного розвитку в контексті інтеграційних процесів та глобальних проблем		
4	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Міжнародна координація економічної політики. 4</p> <p>2. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації 2</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації 4</p> <p>3. Міжнародна координація економічної політики 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації 6</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 7</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		Контрольна робота (тестування)
5	Міжнародні стратегії економічного розвитку в контексті цивілізаційних та постіндустріальних вимірів		
	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Цивілізаційні виміри світових економічних 4</p>		Екзамен

стратегій			
2. Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму	4		
<u>Семінари</u>			
1. Цивілізаційні виміри світових економічних стратегій	4		
2. Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму	4		
<u>Самостійна робота</u>			
<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>			
1. Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму	3		
Підготовка до аудиторних занять	8		
Підготовка та складання екзамену	3		
Усього:	30		

Зміст дисципліни

Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Стратегії економічного розвитку і середовище їх формування Середовище формування стратегій економічного розвитку. Класифікація моделей і стратегій економічного розвитку. Виникнення нових міжнародних стратегій розвитку в умовах глобалізації. Методи проведення макроекономічної міжнародної політики.	2
2	Варіативність сучасних макроекономічних політик Моделі відкритої економіки. Економічне трактування наслідків взаємодії між країнами на ринку благ. Вплив міжнародної економічної інтеграції на національну валюту. Зв'язок платіжного балансу, курсу національної валюти та обсягів виробництва і споживання в країні.	4
3	Особливості національних стратегій країн-лідерів Групування країн-лідерів. Головні економічні проблеми країн-лідерів. Мета та завдання стратегій економічного розвитку країн-лідерів. Загальні	6

	принципи вирішення стратегічних завдань у країн-лідерів. Промислова та структурна політика. Соціальна політика.	
4	Стратегії розвитку транзитивних економік Системна криза та системні перетворення в економіці перехідного періоду. Основні складові стратегій розвитку перехідних економік. Модель «шокової терапії» та градуалістська модель переходу до ринку. Структурна та інвестиційно-інноваційна політика в транзитивних економіках.	4
5	Стратегії розвитку економік країн, що розвиваються Групування країн, що розвиваються. Стратегії економічного розвитку країн периферії	2
6	Міжнародна координація економічної політики. Сутність міжнародної координації економічної політики. Об'єкти міжнародної координації економічної політики. Класифікація видів міжнародних організацій. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності. Роль світової організації торгівлі. Регулювання міжнародних фінансових відносин. Співробітництво України з міжнародними інститутами.	4
7	Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації Поняття та сутність глобалізації. Форми розвитку економічної глобалізації. Визначення та характерні ознаки ТНК та БНП. Особливості стратегій міжнародного бізнесу.	2
8	Цивілізаційні виміри світових економічних стратегій Економічні аспекти взаємодії цивілізацій. Цивілізаційні комунікаційні процеси: Схід - Захід, Північ - Південь. Регулятори економічного розвитку в рамках окремих цивілізацій. Геополітичне і гео економічне положення України. Україна та європейський цивілізаційний вибір.	4
9	Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму Глобальні проблеми економічного розвитку в світлі постіндустріальних викликів. Стратегії економічного розвитку в умовах становлення постіндустріального суспільства.	4

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>Варіативність сучасних макроекономічних політик</p> <p>1. Моделі відкритої економіки. 2. Зв'язок платіжного балансу, курсу національної валюти та обсягів виробництва і споживання в країні. 3. Ефективність фіскальної та монетарної політики за режиму гнучкого валютного курсу. 4. Ефективність фіскальної та монетарної політики за режиму фіксованого валютного курсу.</p>	8

Семінарські заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>Стратегії економічного розвитку і середовище їх формування</p> <p>1. Середовище формування стратегій економічного розвитку. 2. Міжнародні стратегії розвитку в умовах глобалізації.</p>	2
2	<p>Особливості національних стратегій країн-лідерів</p> <p>1. Головні економічні проблеми країн-лідерів. 2. Загальні принципи вирішення стратегічних завдань у країн-лідерів.</p>	8
3	<p>Стратегії розвитку транзитивних економік</p> <p>1. Системна криза в транзитивній економіці. 2. Структурна та інвестиційно-інноваційна політика в транзитивних економіках.</p>	2
4	<p>Стратегії розвитку економік країн, що розвиваються</p> <p>1. Групування країн, що розвиваються. 2. Стратегії економічного розвитку країн периферії</p>	4
5	<p>Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації</p> <p>1. Поняття та сутність глобалізації. 2. Особливості стратегій міжнародного бізнесу.</p>	4
6	<p>Міжнародна координація економічної політики</p> <p>1. Сутність міжнародної координації економічної політики. 2. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.</p>	4
7	<p>Цивілізаційні виміри світових економічних стратегій</p> <p>1. Економічні аспекти взаємодії цивілізацій. 2. Геополітичне і гео економічне положення України.</p>	4

8	Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму	4
	1. Глобальні проблеми економічного розвитку в світлі постіндустріальних викликів. 2. Стратегії економічного розвитку в умовах становлення постіндустріального суспільства.	

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Стратегії економічного розвитку і середовище їх формування	3
	Стадії міжнародного конкурентного розвитку за М. Портером і відповідні їм стратегічні цілі. [11, с. 51-200]	
2	Особливості національних стратегій країн-лідерів	6
	Стабілізаційна політика. [3, с. 134-139].	
3	Стратегії розвитку транзитивних економік	6
	Стратегія випереджального економічного розвитку [6, с. 337-481].	
4	Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації	6
	Вплив ТНК на національну економіку. [3, с. 280-288].	
5	Стратегії економічного розвитку в умовах постіндустріалізму	3
	Становлення, функціонування та розвиток нової економіки. [10, с. 80-125].	

Рекомендована література

Основна

1. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О. Міжнародні стратегії економічного розвитку. Конспект лекцій з дисципліни для студентів. – Дніпро: НМетАУ, 2019. - 40 с.

2. Робоча програма, індивідуальні завдання та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку» для студентів спеціальності 8.051 – Економіка (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 31 с..

3. Міжнародні стратегії економічного розвитку / А.О. Задоя, В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня та ін. / За заг. ред. А.О.Задої. - К.: Знання, 2007.

4. Міжнародна економіка: підручн. / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева та ін.; за ред. А.О. Задої, В.М. Тарасевича. - К.: Центр учбової літератури, 2012.
5. Козак Ю.Г. Міжнародні стратегії економічного розвитку / Ю. Г. Козак, В.В. Ковалевський, О.В. Захарченко та ін. - К.: Аврор, 2011. – 262 с.
6. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/ За ред. акад. НАН України В.М. Геєця: К.: Ін-т екон. прогнозів. ; Фенікс, 2003.
7. Білоцерківець В.В. Нова економіка: зміст та еволюція: монограф. / В.В. Білоцерківець. – Д.: Січ, 2013. – 366 с.
8. Білоцерківець В.В. Нова економіка: сутність та генеза: монограф. / В.В. Білоцерківець, А.В. Лященко. – Д.: Січ, 2007. – 221 с.
9. Стратегія економічного зростання Європейського Союзу: навч. посібник / за ред. Ю.М. Бажала. – К.: Пульсари, 2013. – 280 с.
10. Завгородня О.О. Інноваційна динаміка національної економіки: монограф. / О.О. Завгородня. – Дніпропетровськ: Пороги, 2014. – 408 с.6. Резнікова Н. Глобальна економічна взаємозалежність: монограф. / Н. Резнікова. – К.: ТОВ «Вістка», 2013. – 456 с.
11. Портер М. Международная конкуренция. - М.: Международные отношения, 1993.
12. Сучасна міжнародна економіка : підруч. [Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Золотарьова О. В. та ін.]; за ред. В.М. Тарасевича. – Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. – 386 с.
13. Інноваційно-інформаційна економіка : зміст, динаміка, регулювання : монографія / Тарасевич В. М., Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – Дніпро : ПМП «Економіка», 2018. - 356 с.

Додаткова

1. Пахомов Ю.Н. Цивилизационные модели современности и их исторические корни / Пахомов Ю.Н., С.Б. Крымский, Ю.В. Павленко и др. / под ред. Ю.Н. Пахомова. – К.: Наукова думка, 2002.
2. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін: монограф. / Н.І. Гражевська. - К.: Знання, 2008. – 431 с.
3. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монограф. / Я.А. Жаліло. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.
4. Нариси теорії національної економіки: монограф.; За ред. В.М. Тарасевича. – Д.: Січ, 2015. – 322 с.
5. Пахомов Ю.Н. Международные стратеги экономического развития: учебное пособие / Ю.Н. Пахомов, А.С. Филипенко, Д.Г. Лук'яненко, Ю.В. Макогон, С.В. Громенкова. – Донецк: ДНУ, 2001. – 239 с.
6. Тойнбі А.Дж. Дослідження історії / А. Дж. Тойнбі. – Т.1. - К.: Основи, 1995. – С.91-155.

Ресурси Інтернет

1. European Commission. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.
2. International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imf.org>.
3. OECD.StatExtracts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org>.
4. The National Bureau of Economic Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nber.org>.

Укладач:

д.е.н., проф.

В.В. Білоцерківець

Завідувач кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління:

д.е.н., проф.

В.М. Тарасевич

Програму затверджено на засіданні НМК за спеціальністю 8.051 - "Економіка"
протокол № 6 від "16" квітня 2019 року

Голова НМК за напрямом:

к.е.н., доц.

Л.М. Бандоріна

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.Б. Пульпінський